

It- og telepolitisk redegørelse 2005

Regeringen

April 2005

Indhold

Forord – Velstand med IKT	1
Kapitel 1 – Økonomiske konsekvenser af IKT	4
Kapitel 2 – Danmark i international sammenhæng	5
Kapitel 3 – IKT-erhvervene	6
Kapitel 4 – Den digitale borger	7
Kapitel 5 – Det digitale erhvervsliv	8
Kapitel 6 – Den digitale offentlige sektor	9
Kapitel 7 – IKT-infrastruktur	10
Kapitel 8 – IKT-forskning og innovation	11
Kapitel 9 – IKT-sikkerhed	12
Kapitel 10 – IKT-kompetencer	13
Kapitel 11 – IKT for alle	14

Bilag: Oversigt over udvalgte IKT-indsatser i 2004

Danmark i international sammenhæng	2
IKT-erhvervene	3
Den digitale borger	3
Det digitale erhvervsliv	4
Den digitale offentlige sektor	5
IKT-infrastruktur	6
IKT-forskning og innovation	7
IKT-sikkerhed	7
IKT-kompetencer	8
IKT for alle	9

Forord – Velstand med IKT

Danmark ligger i det internationale førerfelt med høj velstand og beskæftigelse. For nylig rykkede Danmark op som nummer fire i verden i World Economic Forums årlige opgørelse over informations- og kommunikationsteknologiens (IKTs) indflydelse på udvikling og konkurrencedygtighed i de enkelte lande. Der er gode muligheder for at opretholde og styrke denne position, men også væsentlige udfordringer, hvis det skal lykkes.

Regeringen vil følge OECDs anbefalinger i en ny gennemgang af Danmarks IKT-politik og fastsætte klare og kvantificerbare mål for indsatsen på det it- og telepolitiske område. I tilknytning hertil vil regeringen gennemføre en systematisk kontrol og evaluering af disse mål og den gennemførte IKT-politik i forbindelse med de kommende årlige it- og telepolitiske redegørelser til Folketinget.

Visionen er, at Danmark bliver blandt verdens bedste, ikke blot til en hurtig udrulning af ny IKT-infrastruktur, men i udnyttelsen af informations- og kommunikationsteknologien. Vi skal i de kommende ti år bringe os i front, når det gælder om at skabe arbejdspladser og velstand med IKT.

IKT-udviklingen skal fortsat primært ske på markedsvilkår og på privat initiativ.

Regeringen har i de seneste tre år iværksat en række initiativer på det IKT-politiske område. I handlingsplanen "It med omtanke" fra 2003 og senest med finansloven for 2005 blev der taget skridt til at understøtte de tre IKT-politiske mål: At skabe vækst i dansk erhvervsliv, kvalificere danskerne til fremtidens videnssamfund og udvikle den offentlige sektor.

I forlængelse af de nævnte initiativer, det nye regeringsgrundlag, OECDs anbefalinger samt arbejdet i EU for at styrke vækst, konkurrenceevne og jobskabelse - den såkaldte Lissabon-proces - vil regeringen virke offensivt for, at IKT aktivt bidrager til Danmark som førende videnssamfund.

Vækst i dansk erhvervsliv

Den hastige åbning af alle typer af produktionsprocesser for udenlandsk konkurrence stiller store krav til omstillingsevnen i vore virksomheder samtidig med, at den skaber nye muligheder for vækst. En styrket erhvervspolitisk indsats over for IKT-erhvervene vil skabe højproduktive arbejdspladser. En øget anvendelse af IKT-løsninger i virksomhederne generelt vil fremme produktivitet, konkurrenceevne og tilpasningsdygtighed.

IKT-infrastrukturen og de tjenester, der er knyttet til den - telefoni, internettet og så videre - er et element i denne omstilling. Vi skal skabe de bedst mulige betingelser for, at etablering og ibrugtagning af infrastruktur og tjenester kan ske hurtigt i takt med den teknologiske udvikling og til lavest mulige priser. Der skal være sikkerhed for, at det er brugerne af IKT-infrastruktur og -ydelser, der i sidste ende høster fordelene ved konkurrencen og udviklingen på markedet. Regeringen ønsker en styrket, effektiv og lige konkurrence på telemarkedet.

Forskning og innovation inden for IKT er et centralt instrument. Regeringen har prioriteret IKT-området i udformningen af grundlaget for Den Højteknologiske Fond og i arbejdet i det strategiske forskningsråds programkomite for nano-, bio- og informationsteknologi (NABIIT).

Regeringen vil støtte de danske styrkepositioner inden for forskning og erhverv blandt andet fremtidens mobile IKT-teknologier, indlejrede IKT-systemer og IKT-forretningssystemer, både gennem en forsknings- og innovationsindsats på disse felter og en målrettet udnyttelse af den styrke, der ligger i en avanceret efterspørgsel efter IKT-løsninger fra den offentlige sektor.

Hertil kommer, at IKT må udbredes bredt i produktionen. Især de små og mellemstore virksomheder står over for en omfattende udfordring. De udgør 98 pct. af virksomhederne i dansk erhvervsliv, og det er ofte netop blandt de små og mellemstore virksomheder, at morgendagens vækstcentre skal findes. Digitaliseringen af denne gruppe af virksomheder må vi vise større interesse i de kommende år som et integreret led i vores bestræbelser på at drage nytte af den nye teknologi.

Kvalificeringen af danskerne til fremtidens vidensamfund

Danskernes brug af IKT i hjemmet stiger hvert år, men udviklingen kan være svær at følge med i. Den nye teknologi åbner nye muligheder for ældre, f.eks. for øget tryghed i hjemmet, og skaber øget tilgængelighed for handicappede til samfundets tilbud, men den skaber også udfordringer for netop disse grupper. Samtidig åbner informations- og kommunikationsteknologien for helt nye problemstillinger for borgerne i almindelighed, f.eks. vedrørende netsikkerhed og privatlivets fred, fordi teknologien præger hele vor dagligdag.

En bred IKT-tilgængelighed skal fortsat være et kendetegn for Danmark. Internettet er nu ude i langt de fleste hjem, og vi har næsten lige så mange mobiltelefoner, som vi er indbyggere. Et næste skridt i den brede digitalisering tages, når DR og TV2 begynder at sende digitalt tv om knap et år. Regeringen ser frem til de nye muligheder for mobilt tv og højdefinitions-tv (HDTV), som den nye teknik giver. Den nuværende analoge tv-sendeteknik bør være afløst af digitalteknikken i Danmark inden 2010.

I udrulningen af IKT til alle er det en forudsætning for accept og succes, at forbrugerne har overblik over de forbrugsvalg, de stilles overfor, når der vælges internetudbydere, handles på nettet eller købes teleydelser. Vi vil fortsætte og styrke oplysnings- og vejledningsindsatsen herom.

Forbrugerne skal være trygge ved den nye teknik. Derfor er et element i udbredelsen af IKT, at vi tilbagevendende tager initiativer mod spam og til styrkelse af netsikkerheden, som f.eks. den netop gennemførte kampagne Netsikker nu! På europæisk plan vil Danmark fortsat arbejde for, at indsatsen for brugernes tryghed på nettet forbedres.

Vi skal alle være i stand til at udfylde de krav, der stilles til os som erhvervsaktive i vidensamfundet. E-læring er et af de områder, hvor IKT-anvendelsen i nogle år har været under hastig udvikling. Det er forventningen, at e-læring bliver et stort og betydningsfuldt område for IKT-anvendelsen i Danmark.

Virksomhederne bør have mulighed for at rekruttere personer med de nødvendige IKT-kompetencer. Hvis der opstår utilstrækkelig søgning til de relevante IKT-uddannelser, bør vi være åbne over for at supplere med udenlandske IKT-specialister på disse områder.

Udvikling af den offentlige sektor

Som led i kommunalreformen vil regeringen, som fremhævet i regeringsgrundlaget, gøre det nemmere for borgerne at komme i forbindelse med det offentlige. På alle borgerrettede opgaveområder bør der udvikles digitale selvbetjeningsløsninger i samarbejde med kommunerne.

De nationale rammer for en sammenhængende digital forvaltning er også blevet styrket i løbet af 2004. Med kommunalreformen har vi en historisk chance for at styrke det arbejde, som udføres lokalt og på tværs af forvaltninger og myndigheder for at etablere, ibrugtage og udbrede den digitale signatur, ESDH, IKT-arkitektur og udvekslings- og sikkerhedsstandarder. Danmark er allerede langt fremme på dette område.

Med åbne standarder er organisationer og borgere ikke bundet til bestemte produkter eller leverandører, når der købes eller udvikles IKT-systemer. For leverandører af IKT-produkter betyder åbne standarder, at det er lettere at komme ind på nye markeder og få nye kunder. Hvis vi ønsker at bevare konkurrence og valgfrihed, er åbne IKT-standarder en nødvendig forudsætning. Som en stor aftager af IKT-industriens produkter skal det offentlige foretrække sådanne åbne standarder, hvor det er muligt.

Helge Sander

Minister for videnskab, teknologi og udvikling
April 2005

Kapitel 1 – Økonomiske konsekvenser af IKT

IKT er blevet en naturlig del af hverdagen, både for borgere, virksomheder og i den offentlige sektor. IKT har spredt sig til næsten alle dele af samfundet og spiller en central rolle i alt fra prismærkninger i butikker og elektroniske hjælpemidler i hjemmene til avancerede og integrerede produktions- og kommunikationssystemer i virksomhederne.

IKT-investeringernes indflydelse på produktiviteten i Danmark

- Arbejdsproduktiviteten steg i gennemsnit med 2,7 pct. om året i perioden 1988 til 2000. Heraf kan 22 pct. tilskrives IKT-investeringer.

IKT-erhvervenes indflydelse på værdiskabelsen i den private sektor

- IKT-erhvervenes andel af værditilvæksten i de private byerhverv var 7,2 pct. i 2002 og 7,7 pct. i 1999. IKT-erhvervenes andel af beskæftigelsen var 6,0 pct. i 2002 og 5,8 pct. i 1999.

IKT-anvendelsens indflydelse på virksomhedernes værdiskabelse

- Virksomheder med en simpel IKT-anvendelse havde i gennemsnit en værditilvækst pr. fuldtidsansat på 414.000 kr. i 2001, mens virksomheder med en integreret IKT-anvendelse havde en værditilvækst på 450.000 kr. pr. fuldtidsansat.
- 53 pct. af de virksomheder, der i 2004 havde gennemført IKT-projekter inden for de seneste to år, havde i nogen eller høj grad oplevet omlægning eller forenkling af arbejdsgange, mens 24 pct. havde oplevet en større indtjening og 23 pct. havde udviklet nye produkter/ydelse.

IKT-anvendelsens indflydelse på den offentlige sektors ressourceforbrug

- I 2004 oplevede 44 pct. af de offentlige myndigheder i nogen eller høj grad frigørelse af ressourcer som følge af de seneste to års IKT-projekter, mens 77 pct. oplevede omlægning og forenkling af arbejdsgange

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

I de sidste 15 til 20 år er der foretaget markante investeringer i IKT i det danske samfund. Investeringerne har gjort os mere effektive, og de har gjort det muligt at producere mere pr. arbejdstime. Arbejdsproduktiviteten er fra 1988 til 2000 i gennemsnit steget 2,7 pct. om året, hvoraf lidt mere end en femtedel kan tilskrives IKT-kapital. Det samlede bidrag fra IKT er endnu større, når indirekte effekter som ændret arbejdstilrettelæggelse regnes med.

De IKT-produkter og -ydelser, der anvendes i Danmark, udvikles og produceres for en stor dels vedkommende i udlandet. Et effektivt dansk IKT-erhverv er imidlertid et vigtigt grundlag for samfundets økonomiske gevinster ved IKT. De danske IKT-erhverv skaber en høj værdi pr. medarbejder, og står for formidlingen af IKT-infrastrukturen, hardwaren, softwaren, standarder og konsulentbistand til de øvrige erhverv, den offentlige sektor og til husholdningerne. IKT-erhvervenes andel af erhvervslivets værditilvækst har siden 1999 været højere end beskæftigelsesandelen.

IKT er et uundværligt redskab for de fleste virksomheder og offentlige myndigheder. Det bruges til effektivisering af forretningsprocesser og bliver mere og mere integreret i produkterne og serviceydelserne. IKT har derved en væsentlig betydning for erhvervslivets værdiskabelse og innovationsevne. Virksomheder med en integreret IKT-anvendelse havde i 2001 i gennemsnit en værditilvækst pr. medarbejder, der var 36.000 kr. højere end virksomheder med en simpel IKT-anvendelse, og hver fjerde af de virksomheder i 2004, der de seneste to år havde haft IKT-projekter, havde oplevet større indtjening og/eller udviklet nye produkter/ydelse (innoveret) som følge af IKT-projekterne. Samtidig har 44 pct. af de offentlige myndigheder oplevet frigørelse af ressourcerne som følge af de seneste to års IKT-projekter.

IKT har en vital samfundsøkonomisk betydning for Danmark. For at understøtte et fortsat højt økonomisk udbytte af IKT-investeringerne og sikre, at bidraget til den økonomiske vækst fra udbredelsen og anvendelsen af IKT bliver opretholdt, er det vigtigt også i de kommende år at holde fokus på de økonomiske konsekvenser af IKT.

Kapitel 2 – Danmark i international sammenhæng

Det er regeringens vision, at Danmark skal være blandt verdens førende højteknologiske samfund. Det kræver, at borgere, virksomheder og det offentlige har adgang til en avanceret IKT-infrastruktur og effektivt udnytter de muligheder, der følger med digitaliseringen.

Økonomiske konsekvenser

- IKT-investeringerne gav Danmark et vækstbidrag på 0,78 procentpoint i perioden fra 1995 til 2002. Det placerer Danmark på en tredjeplads ud af 15 lande efter USA og Sverige .
- IKT-erhvervenes andel af værditilvæksten er i Danmark knap 9 pct. Det placerer de danske IKT-erhverv midt i feltet internationalt set. Finland ligger i front med godt 16 pct. efterfulgt af Irland, hvor godt 13 pct. af værditilvæksten i erhvervslivet kommer fra IKT-erhvervene.

IKT-infrastruktur

- Med 18 hurtige adgangsveje pr. 100 indbyggere har Danmark den højeste udbredelse af bredbåndsforbindelser i Europa, og er i verden kun overgået af Sydkorea og Hong Kong.

Befolkningen

- 69 pct. af de danske familier har adgang til internettet i hjemmet, hvilket placerer Danmark som nummer to i europæisk sammenhæng, kun overgået af Island, hvor 81 pct. af familierne har adgang til internettet. Norge og Tyskland følger på de næste pladser.

Virksomhederne

- De danske virksomheder placerer sig helt i top i Europa. 81 pct. af de danske virksomheder har egen hjemmeside. Det er den næsthøjeste udbredelse i Europa, kun overgået af Sverige med 82 pct. 80 pct. af de danske virksomheder har en bredbåndsforbindelse. Det er den højeste udbredelse i Europa, efterfulgt af Sverige og Spanien.

Den offentlige sektor

- Befolkningens og virksomhedernes brug af offentlige digitale tjenester ligger med henholdsvis 44 og 85 pct. i den bedre halvdel europæisk set.

IKT-erhvervene

- Eksporten af IKT-varer udgjorde 8,2 pct. af den samlede eksport i 2003. Det giver Danmark en placering som nummer 11 blandt de målte lande - 1,7 procentpoints under EU-gennemsnittet.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

Ser man på det overordnede vækstbidrag fra IKT-investeringerne i perioden fra 1995 til 2002, fremgår det, at Danmark – med et vækstbidrag fra IKT-investeringer på 0,78 procentpoint i perioden – er med i den bedre halvdel, når det gælder om at høste effekterne af digitaliseringen.

Danmark har en høj udbredelse og anvendelse af IKT. Med 18 hurtige adgangsveje pr. 100 indbyggere har Danmark den højeste udbredelse af bredbånd i Europa. 69 pct. af de danske familier har adgang til internettet i hjemmet, hvilket er den anden højeste andel i Europa, mens virksomhederne – med 80 pct. – har den højeste adgang til internettet via bredbånd i Europa.

Danmark har med andre ord et solidt fundament i en avanceret IKT-infrastruktur og en høj IKT-anvendelse. Det gode udgangspunkt må imidlertid ikke blive en sovepude. Flere af vores naboer vinder terræn. De asiatiske lande og de nye østeuropæiske EU-medlemslande oplever en udvikling, i adgang og anvendelse, der går hurtigere end vores, og på nogle områder er de foran udbredelsen i Danmark.

Hvis vi skal leve op til visionen om at være et af verdens førende højteknologiske samfund, skal vi derfor fastholde et stærkt fokus på såvel anvendelse som udvikling af infrastruktur, og på styrkelse af IKT-kompetencer blandt borgere, virksomheder og i den offentlige forvaltning.

Den teknologiske udvikling er global. Derfor skal Danmark deltage aktivt i de relevante internationale fora, for at få størst mulig indflydelse på rammebetingelser som for eksempel standardisering, forskning, innovation og telelovgivningen.

Kapitel 3 – IKT-erhvervene

Det er regeringens mål, at de danske IKT-erhverv skal udbyde avancerede IKT-produkter, nødvendig infrastruktur, relevant software samt konsulentbistand til implementering af IKT og organisationsudvikling i virksomheder og i den offentlige sektor. Et velfungerende og dynamisk dansk IKT-erhverv er en forudsætning for øget IKT-anvendelse i Danmark, og den er med til at skabe højteknologiske arbejdspladser.

Størrelse

- Beskæftigelsen i de danske IKT-erhverv udgjorde 7,5 pct. af den samlede beskæftigelse i den private sektor i tredje kvartal 2004. Det er stort set uændret i forhold til 2003 (7,4 pct.).

Værdiskabelse

- Den samlede eksport af IKT-varer og serviceydelser udgjorde godt 40 mia. kr. i 2003. Det er et fald på 20 pct. i forhold til året før, hvor eksporten var på ca. 50 mia. kr.
- I 2002 havde IKT-erhvervene med 625.000 kr. en værditilvækst pr. medarbejder, som var 122.000 kr. højere end erhvervslivet som helhed. Samlet set udgjorde værditilvæksten i IKT-erhvervene ca. 10 pct. af den samlede værditilvækst i de private byerhverv i 2002.

Uddannelse samt forskning og udvikling

- Andelen af universitetsuddannede i de danske IKT-erhverv udgjorde 15 pct. i 2002, hvilket var næsten tre gange flere end i de private byerhverv.
- I 2002 udgjorde IKT-erhvervenes investeringer i FoU 6,6 mia. kr. svarende til 28 pct. af erhvervslivets samlede investeringer i FoU. Det svarer til 68.000 kr. pr. medarbejder i IKT-erhvervene. Det er mere end 3,5 gange mere end i de private byerhverv, hvor investeringerne i FoU udgjorde 19.000 kr. pr. medarbejder.

Internationalt

- IKT-erhvervene (bredere OECD definition) stod for lidt mere end 31 pct. af alle investeringerne i FoU i Danmark i 2002. I sammenligning med de andre europæiske lande giver det de danske IKT-erhverv en placering i midten med hensyn til forskningsintensitet.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

De danske IKT-erhverv er centrale for værdiskabelsen i dansk erhvervsliv. IKT-erhvervene beskæftiger 7,5 pct. af arbejdsstyrken i den private sektor, mens værditilvæksten i IKT-erhvervene udgør ca. ti pct. af erhvervslivets samlede værditilvækst. I 2002 var værditilvæksten pr. medarbejder således 122.000 kr. højere end gennemsnittet for resten af erhvervslivet. Det er specielt underbrancherne telekommunikation og it-konsulentvirksomhed, der har en høj værdiskabelse pr. medarbejder.

Mere end en fjerdedel af investeringerne i forskning og udvikling (FoU) i dansk erhvervsliv sker i IKT-erhvervene. Det svarer til, at der investeres ca. 68.000 kr. pr. medarbejder, hvilket er 3,5 gange mere end i erhvervslivet generelt, hvor der investeres ca. 19.000 kr. pr. medarbejder. De universitetsuddannede udgør ca. 15 pct. af beskæftigelsen i IKT-erhvervene. Også det er markant højere end i erhvervslivet generelt, hvor de universitetsuddannede udgør små seks pct.

Trods de relativt store investeringer og den relativt store brug af akademisk arbejdskraft er eksporten af IKT-varer faldet med ca. 20 pct. fra 2002 til 2004. Årsagen er først og fremmest store ændringer inden for produktion og salg af mobiltelefoner. Samlet set er eksporten af IKT-varer faldet med ni mia. kr. til godt 34 mia. kr. fra 2002 til 2004, hvilket dog skal ses i relation til, at importen af IKT-varer i samme periode er faldet med fire mia. kr. til 48 mia. kr.

Eksporten fra it-konsulentvirksomhederne blev første gang opgjort i 2002, hvor den samlede eksport af IKT-serviceydelser var 6,7 mia. kr. Året efter faldt tallet lidt – til lidt mere end 6,3 mia. kr. Den samlede eksport i 2003 af IKT-produkter og serviceydelser udgjorde lidt over 40 mia. kr., hvilket svarer til ca. ni pct. af den samlede danske eksport.

Kapitel 4 – Den digitale borger

En væsentlig forudsætning for det højteknologiske samfund er, at borgerne udnytter de nye teknologier. Det sker kun, hvis borgerne har de rette kompetencer, og hvis de produkter og tjenester, der udbydes, opfattes som interessante og tilgængelige. Det fordrer et varieret udbud af indhold og tjenester samt en sikker og bredt dækkende infrastruktur.

Adgang til internettet

- 83 pct. af befolkningen havde i 2004 adgang til internettet. Det er en stigning fra 79 pct. i 2003. I 2004 havde 75 pct. adgang til internettet via pc i hjemmet, mens 3 pct. havde adgang via håndholdte computere og 13 pct. via mobiltelefon.

Anvendelse af internettet

- 45 pct. af danskerne benyttede i 2004 internettet til at ordne bankforretninger, hvilket er en stigning fra 40 pct. i 2003. Køb af varer og tjenesteydelser via internettet steg i samme periode fra 17 til 22 pct.
- I 2004 havde 43 pct. af danskere haft kontakt med det offentlige inden for den seneste måned via internettet. I 2003 var det 39 pct.
- Med mere end 3,7 mio. transaktioner var antallet af kortbetalinger i danske internetforretninger i 4. kvartal 2004 46 pct. højere end samme kvartal året før.

Barrierer for brug af internettet

- Blandt de borgere, der har mulighed for at e-handle, men ikke gør det, svarede 26 pct. i 2004, at de ønskede at handle personligt, mens 29 pct. angav, at de var bekymrede for sikkerheden. I 2003 var det omvendt med henholdsvis 28 og 26 pct.

Internationalt

- Med 22 pct. af befolkningen, der inden for de seneste tre måneder havde handlet på internettet, har Danmark en placering i den bedste halvdel af de europæiske lande. Der er stadig et stykke op til Luxembourg, Sverige, Tyskland og Storbritannien, hvor tre ud af ti handler på internettet.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

IKT-anvendelsen i den danske befolkning er blandt den højeste i verden. 83 pct. havde adgang til internettet fra hjemmet eller arbejdspladsen i 2004. Endvidere har tre pct. adgang til internettet via håndholdte computere og 13 pct. via mobiltelefoner. Udbredelse af IKT, herunder den udbredte adgang til internettet fra hjemmet, er et godt udgangspunkt for udviklingen af det højteknologiske samfund.

En række IKT-anvendelser på internettet vinder frem. 45 pct. af danskerne har benyttet internettet til at ordne bankforretninger i 2004, hvilket er en stigning fra 40 pct. i 2003 og mere end en femtedel af danskerne har foretaget indkøb af varer eller tjenester via internettet inden for den seneste måned. Denne tendens bekræftes af antallet af kortbetalinger i danske internetbutikker, som i fjerde kvartal 2004 var 46 pct. højere end i det tilsvarende kvartal i 2003. Ydermere havde 43 pct. af danskerne den seneste måned brugt internettet i deres kontakt med de offentlige myndigheder i stat, amt og kommune. I 2003 benyttede 39 pct. sig af denne mulighed.

I sammenligning med andre europæiske lande halter Danmark bagefter på e-handelsområdet. Både svenskerne, tyskerne og englænderne e-handler oftere end os. De væsentligste barrierer for e-handel er at danskerne i stedet ønsker at handle personligt og/eller er bekymrede for sikkerheden. Således angiver 29 pct. i 2004, at de er bekymrede for sikkerheden, en stigning på tre procentpoint i forhold til 2003.

Kapitel 5 – Det digitale erhvervsliv

Det er regeringens ambition, at danske virksomheder skal blive endnu bedre til at producere, sprede og anvende ny viden og teknologi. Der er store gevinster at hente ved digitale forretningsmodeller, hvor IKT integreres i alle faser af virksomhedens interne og eksterne forretningsprocesser. Dette gør sig ikke mindst gældende for de små og mellemstore virksomheder, der – med små 100.000 virksomheder – udgør 98 pct. af de danske virksomheder.

Det er derfor afgørende for erhvervslivets evne til at klare sig i den stadig mere intense internationale konkurrence, at de mange små og mellemstore virksomheder bliver mere højteknologiske og mere videnintensive.

Udbredelse af IKT

- I 2004 havde 81 pct. af virksomhederne en hjemmeside. Det er en stigning fra 75 pct. i 2002.
- 79 pct. af virksomhederne havde bredbånd i 2004. Det er en stigning fra 69 pct. i 2002.

IKT-anvendelse

- Antallet af virksomheder, der afgav ordrer via internettet, steg fra 51 pct. i 2002 til 57 pct. i 2004. I samme periode lå antallet af virksomheder, der modtog ordrer, stabilt på 27 pct.
- 40 pct. af virksomhederne havde et IKT-system til indkøb og/eller ordremodtagelse i 2004. Det gjaldt kun for 35 pct. af de små virksomheder, mens det for de store virksomheder var 66 pct. Det er et fald siden 2002 på 1 procentpoint for de små virksomheders vedkommende, mens det er en stigning på 3 procentpoint for de store virksomheders vedkommende.
- 30 pct. af alle virksomheder havde i 2004 et indkøb/ordresystem, som var integreret med virksomhedens faktura- og betalingsystemer, mens 8 pct. havde integration med IKT-systemer hos deres leverandører

Barrierer

- 13 pct. af virksomhederne nævnte i 2004 fejl og mangler i software som en afgørende barriere for brug af IKT. I 2002 var det 18 pct. I 2004 anså 16 pct. af virksomhederne det som en barriere, at IKT-udgifterne var højere end forventet. Det er et fald på 1 procentpoint i forhold til 2002.

Internationalt

- En fjerdedel af de danske virksomheder modtog i 2004 ordrer via internettet. Det er den næst største andel i Europa, kun overgået af Storbritannien og efterfulgt af Sverige og Irland, hvor hver femte modtog ordrer online i 2004.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

Der er en høj udbredelse af IKT i de danske virksomheder. Næsten alle danske virksomheder havde således adgang til internettet i 2004. Otte ud af ti virksomheder havde egen hjemmeside, og det samme antal havde en bredbåndsforbindelse. Andelen af virksomheder, der havde afgivet ordrer via internettet har været støt stigende, og i 2004 udgjorde de 57 pct. af samtlige virksomheder. Andelen af virksomhederne, der modtog ordrer via internettet, lå med 27 pct. stabilt.

Danske virksomheder ligger højt, hvad angår den generelle IKT-anvendelse i deres forretningsprocesser. Der er samtidig sket en stigning i virksomhedernes avancerede og integrerede IKT-anvendelse, mens IKT-anvendelsen i små virksomheder med under 50 ansatte stadig halter bagefter.

Af kapitel 1 fremgår det, at en avanceret og integreret IKT-anvendelse har betydning for virksomhedernes innovationsevne og værdiskabelse. En sådan anvendelse kan illustreres ved at undersøge, om der bruges særlige IKT-systemer til at understøtte produktions- og forretningsprocesserne. Her viser det sig, at fire ud af ti virksomheder bruger særlige IKT-systemer til indkøb og ordremodtagelse. 35 pct. af de små virksomheder med under 50 ansatte bruger disse systemer, mens det for virksomheder med mere end 100 ansatte gælder for 66 pct. 30 pct. af virksomhederne har integreret deres indkøbs- og ordresystemer med faktura og betalingsystemer, mens 19 pct. har integreret med systemer til styring af produktion eller serviceydelse.

Kapitel 6 – Den digitale offentlige sektor

Det er regeringens overordnede mål at skabe en åben og sammenhængende offentlig sektor, der er til gavn for borgere og erhvervsliv. Det offentliges digitaliseringsaktiviteter skal understøtte de overordnede mål ved at skabe løsninger, der giver værdi for borgere og virksomheder og effektiviserer myndighedernes opgaveløsning.

Udbredelse af IKT

- 43 pct. af danskerne og 84 pct. af virksomhederne kommunikerede i 2004 digitalt med det offentlige.
- Andelen af myndigheder, der modtager mindst en fjerdedel af deres dokumenter elektronisk fra borgerne, er faldet fra 14 til 12 pct. fra 2003 til 2004. Fra virksomhederne er andelen steget fra 18 til 19 pct., og fra andre myndigheder er andelen steget fra 30 til 56 pct.
- 40 pct. af de offentlige myndigheder håndterer mindst 50 pct. af deres sager papirløst. Det er næsten en fordobling i forhold til 2002, hvor andelen var 26 pct.
- Andelen af myndigheder, der kommunikerer med andre myndigheder i XML-format, er steget fra 6 til 16 pct. fra 2002 til 2004.

Styringen af IKT-anvendelse

- 68 pct. af de offentlige myndigheder havde i 2004 en ajourført IKT-strategi.

Barrierer for brug af IKT

- Henholdsvis 32 og 19 pct. af myndighederne opfattede i 2004 manglen på fælles løsninger og manglen på fælles standarder som væsentlige barrierer. I 2003 var de tilsvarende tal 29 og 20 pct.

Internationalt

- 81 pct. af en række udvalgte offentlige services er tilgængelige via internettet i Danmark. Det giver Danmark en placering som nummer 7 i Europa. Samtidig er andelen af services, der er fuldt tilgængelige via internettet med 58 pct. den femte højeste udbredelse i Europa.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

Der er sket en markant stigning - fra 30 til 56 pct. - i antallet af offentlige myndigheder, der modtager mindst en fjerdedel af deres dokumenter elektronisk fra andre dele af den offentlige sektor. Det må formodes af skyldes effekterne af eDag1-initiativet – det initiativ, der gav alle offentlige myndigheder ret til at sende og modtage digitalt til og fra andre myndigheder.

En stigende sammenhæng i den digitale forvaltning kan bl.a. ses ved at myndigheder, der udveksler data i XML-format, er steget fra seks til 16 pct. Det indikerer, at flere services integreres på tværs. I takt med at integrationen mellem myndigheder øges, må det forventes, at mangel på standarder vil blive en barriere. Derfor er det positivt, at antallet af myndigheder, der oplever tekniske barrierer ved overgangen til digital forvaltning, ikke er steget fra 2002 til 2004.

Danskernes kommunikation med det offentlige via internettet er med 43 pct. stort set uændret fra 2003 til 2004, og andelen af offentlige myndigheder, der modtager mindst en fjerdedel af deres dokumenter fra borgerne elektronisk, er faldet svagt fra 14 til 12 pct. Det tyder på, at danskerne ikke for alvor har fået øjnene op for de digitale muligheder, og at de offentlige løsninger ikke er kendte eller brugervenlige nok.

Tallene viser, at regeringens fokus på at bruge IKT både til at skabe værdi for borgere og virksomheder og til at effektivisere den offentlige sektor ser ud til at bære frugt. Der er nemlig både en stigning i den digitale kommunikation internt i den offentlige sektor, og en stor del af de offentlige myndigheder omlægger arbejdsgange, og får frigivet ressourcer i forbindelse med digitaliseringsprojekter. Den offentlige sektor står dog stadig - ligesom den private - overfor en stor udfordring med at udnytte potentialet i IKT til bedre service og effektiviseringer. Som led i kommunalreformen vil regeringen, som fremhævet i regeringsgrundlaget, gøre det nemmere for borgere at komme i kontakt med det offentlige. Der skal udvikles digitale selvbetjeningsløsninger i samarbejde med de kommunale organisationer.

Kapitel 7 – IKT-infrastruktur

Det er regeringens mål, at der i Danmark er en konkurrencedygtig og avanceret IKT-infrastruktur, der udbyder net og tjenester, som er et fundament for det højteknologiske samfund. Udgangspunktet er, at et konkurrencepræget marked bedst og mest effektivt kan sikre forbrugere og virksomheder adgang til et bredt udbud af nye og avancerede tjenester til lave priser.

Bredbånd – tilgængelighed og anvendelse

- Tilgængeligheden af ADSL er i 2004 øget til 96 pct. af alle husstande og virksomheder. Samtidig har 60 pct. af alle husstande adgang til kabelmodem mod knap 50 pct. i 2003.
- Ved udgangen af 2004 var der mere end 1 mio. bredbåndsforbindelser, svarende til 18,8 bredbåndsforbindelser pr. 100 indbyggere mod 13,2 i december 2003.
- Antallet af 3G abonnenter steg fra 3.400 i december 2003 til 125.000 ved udgangen af 2004.
- 38 pct. af befolkningen og 79 pct. af virksomhederne havde i 2004 en bredbåndsforbindelse. Det er en stigning fra 30 pct. af befolkningen i 2003 og 58 pct. af virksomhederne i 2002.

Konkurrence

- TDC's markedsandel på ADSL er faldet fra 82 pct. i 2003 til knap 75 pct. ved udgangen af 2004.
- Priserne for dial-up internetadgang (600 min. pr. kvartal) er faldet 67 pct. fra januar 1999 til januar 2005. I den samme periode er priserne for mobiltelefoni faldet med 51 pct. og 42 pct. for henholdsvis 270 minutter pr. kvartal og 450 minutter pr. kvartal. Priserne for ADSL flat-rate (512/128 kbit/s og 2048/512 kbit/s) er faldet med henholdsvis 45 og 47 pct. i perioden januar 2001 til januar 2005

Investeringer

- Investeringerne i den danske telesektor blev mere end tredoblet fra 1995 til 2001. Fra 2001 til 2003 er der imidlertid sket en halvering fra 10,8 til 5,6 mia. kr.

Internationalt

- Danmark havde med 96 pct. den tredje højeste tilgængelighed af ADSL i 2004, kun overgået af Belgien og Schweiz, hver med 98 pct.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

I dag kan 96 pct. af alle danske husstande og virksomheder få ADSL (256 kbit/s) via de traditionelle telefonledninger. Regeringen har sikret, at TDC øger ADSL-dækningen til 98 pct. i oktober 2005. 60 pct. af alle husstande har adgang til kabelmodem via opgraderet kabel-tv net eller fællesantenneanlæg.

Ved udgangen af 2004 var der mere end én mio. bredbåndsforbindelser – i form af ADSL, kabelmodem og bolignet-tilslutninger. Det svarer til 19 forbindelser pr. 100 indbyggere, mens der i 2003 var 13 forbindelser pr. 100 indbyggere. Det er en stigning på mere end 40 pct. på ét år. Efterspørgslen efter de hurtigere typer bredbåndsforbindelser er samtidig stigende.

Priserne på ADSL er fortsat relativt høj i Danmark. De er imidlertid blevet halveret på fire år som følge af konkurrencen og den teknologiske udvikling. TDC's markedsandel på ADSL er faldet fra 82 pct. i 2003 til knap 75 pct. ved udgangen af 2004. Fremkomsten af alternative bredbåndsadgangsveje er med til at øge konkurrencen yderligere. Dette gælder for eksempel bolignet, der i stort omfang etableres i byområder, samt optiske fibre til virksomheder og private husstande, baseret på energiselskabernes entré på bredbåndsområdet.

Investeringerne i den danske telesektor blev mere end tredoblet fra 1995 til 2001. Fra 2001 til 2003 er der imidlertid sket en halvering fra 10,8 til 5,6 mia. kr. De faldende investeringer er ikke unikke for Danmark, som i perioden 2001 til 2003 havde det fjerde højeste investeringsniveau i OECD målt pr. indbygger.

Kapitel 8 – IKT-forskning og innovation

Det er regeringens mål, at det offentlige og de private virksomheder tilsammen øger indsatsen inden for forskning og udvikling, så Danmark i 2010 når op på et beløb over 3 pct. af bruttonationalproduktet.

Her spiller IKT en central rolle. Både fordi IKT-erhvervene er et af de mest FoU-intensive og innovative erhverv, og fordi hele IKT-området er genstand for markante investeringer i FoU. Endvidere spiller IKT en central rolle i udviklingen af nye produkter og services.

Forskning og udvikling inden for IKT

- Med investeringer på 8,1 mia. kr. blev 22 pct. af alle investeringer i FoU placeret i IKT-FoU i 2003.
- De private investeringer i IKT-FoU var på 7,44 mia. kr. Det svarer til svarende til 30 pct. af de samlede private investeringer, 20 pct. af de samlede investeringer i FoU og 92 pct. af investeringerne i IKT-FoU.
- De offentlige investeringer i IKT-FoU var på 677 mio. kr., svarende til 6 pct. af de samlede offentlige investeringer i FoU, 2 pct. af de samlede investeringer i FoU og 8 pct. af investeringerne i IKT-FoU.

Hovedområder i forskning og udvikling inden for IKT

- De private investeringer i IKT-FoU var i 2003 fordelt med hhv. 7 og 12 pct. inden for grund- og anvendt forskning og 81 pct. inden for udvikling. De to største områder er forretnings- og kommunikationssystemer, der hver især tegner sig for godt 20 pct. af investeringerne i IKT-FoU.
- De offentlige investeringer i IKT-FoU var i 2003 fordelt med henholdsvis 35 og 49 pct. inden for grund- og anvendt forskning og 16 pct. inden for udvikling.

Innovation

- Samlet set var 50 pct. af virksomhederne i IKT-erhvervene innovationsaktive i perioden fra 2000 til 2002, mens det gjaldt for 30 pct. i erhvervslivet generelt.
- I 2004 havde 23 pct. af de virksomheder, der inden for de seneste to år har haft IKT-projekter, udviklet nye produkter eller ydelser og 62 pct. af dem oplevede højere indtjening.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

De samlede investeringer i FoU udgjorde i 2003 godt 36,7 mia. kr. Det svarer til 2,63 pct. af det danske BNP. Investeringerne i forskning og udvikling inden for IKT (IKT-FoU) udgjorde i 2003 godt otte mia. kr., svarende til godt en femtedel af de samlede investeringer i FoU.

De danske virksomheder investerede for godt 7,4 mia. kr. i IKT-FoU i 2003, mens de offentlige investeringer var på 677 mio. kr. Således kom ca. ni ud af ti investerede kr. i IKT-FoU fra erhvervslivet. De private investeringer i IKT-FoU udgør ca. en tredjedel af de samlede private investeringer i FoU, mens de offentlige investeringer i IKT-FoU udgør ca. seks pct. af de samlede offentlige FoU-investeringer. De private investeringer er fokuseret inden for forretnings- og kommunikations-systemer. De udgør hver især ca. 20 pct. af de samlede private IKT-FoU investeringer.

Der er i Danmark nogle erhvervsmæssige styrkepositioner inden for e-business systemer og systemer til mobil- og trådløs kommunikation. Det er væsentligt, at disse styrkepositioner fortsat forbedres. Det kræver en fortsat satsning på investeringerne i IKT-FoU.

Der er mange faktorer, som har indflydelse på virksomhedernes evne til at innovere, herunder ledelse, adgang til viden og kompetencer. IKT-FoU og en avanceret og effektiv IKT-anvendelse har en stor indflydelse på virksomhedernes innovationsevne. Hver fjerde virksomhed, der har haft IKT-projekter i de seneste to år, har haft innovation som effekt. Endvidere har 50 pct. af virksomhederne i IKT-erhvervene innoveret i perioden 2000 til 2002, mens det kun gælder for 30 pct. af virksomhederne i erhvervslivet som helhed.

Kapitel 9 – IKT-sikkerhed

Den øgede anvendelse og udbredelse af IKT gør samfundet afhængig af IKT. Dermed bliver sikkerheden omkring IKT-infrastrukturen central. Borgere og virksomheder skal være trygge ved og have tillid til anvendelsen af IKT – ikke mindst i kontakten med den offentlige sektor. Det er derfor regeringens mål at styrke IKT-sikkerheden. Det handler om at nedbringe samfundets sårbarhed i forhold til IKT-anvendelsen og om at reducere de nuværende og fremtidige IKT-sikkerhedstrusler.

IKT-sikkerhedsproblemer

- 43 pct. af de offentlige myndigheder havde i 2004 oplevet virusangreb af generende eller alvorlig karakter, mod 58 pct. i 2003. I 2004 gjaldt det for hver tredje borger og virksomhed, at de havde oplevet virusangreb af generende eller alvorlig karakter. Det er en lille stigning hos borgerne fra 29 pct. i 2003 og et fald fra 46 pct. hos virksomhederne i 2002.
- 20 pct. af de offentlige myndigheder har oplevet et „denial of service“ angreb i 2004, mens det gjaldt for 4 pct. af virksomhederne. Det var en stigning i den offentlige sektor fra 12 pct. i 2002, mens det var uændret for virksomhederne

IKT-sikkerhedsforanstaltninger

- Andelen af offentlige myndigheder, der kan modtage digital signatur, steg fra 22 pct. i 2003 til 43 pct. i 2004.
- Der var udstedt 324.387 digitale signaturer til private eller medarbejdere pr. 1. marts 2005. Siden sommeren 2004 er der udstedt ca. 15.000 digitale signaturer om måneden.
- Andelen af myndigheder med en godkendt IKT-sikkerhedspolitik var i 2004 84 pct. af de statslige myndigheder, 90 pct. af amterne og 88 pct. af kommunerne.

Internationalt

- Andelen af befolkningen og virksomheder, der har oplevet virusangreb af generende eller alvorlig karakter var i 2003 hhv. 30 og 46 pct. For både befolkning og virksomheder, placerer det Danmark på tredjepladsen i forhold til antallet af oplevede virusangreb i 2003.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

Antallet af myndigheder, der har oplevet virusangreb af alvorlig eller generende karakter, er faldet fra 2003 til 2004. Ligeledes er antallet af virksomheder, der oplever virusangreb af generende eller alvorlig karakter, faldet fra 46 pct. i 2002 til ca. en tredjedel i 2004. Hos borgerne er det ca. hver tredje, der har oplevet virusangreb af generende eller alvorlig karakter. Det er en lille stigning i forhold til 2003. Blandt de offentlige myndigheder er der sket en stigning i „denial of service“ angreb, det vil sige overbelastningsangreb af for eksempel netværkskapaciteten, mens omfanget af angreb af denne type har været stabilt for virksomhederne.

Andelen af offentlige myndigheder, der kan modtage digitale signaturer er steget fra 22 pct. i 2003 til 43 pct. i 2004. Den 1. marts 2005 var der udstedt ca. 325.000 digitale signaturer. Det svarer til, at der siden sommeren 2004 er blevet udstedt ca. 15.000 nye personlige eller medarbejdercertifikater om måneden.

Mere end otte ud af ti offentlige myndigheder har igennem deres IKT-sikkerhedspolitik i 2004 forholdt sig til de risici og nødvendige forholdsregler og sikkerhedstiltag, der er forbundet med at drive og udnytte IKT. Det er nogenlunde det samme antal som i 2003.

De IKT-sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der skal foretages for at dæmme op for IKT-sikkerhedsproblemerne, bliver stadig mere sammensatte. Det er ikke nok, at det tekniske udstyr er i orden. Det er også nødvendigt at producenter af hardware og software arbejder på, at deres produkter bliver mere sikre, ligesom ledelsen i virksomheder og i offentlige myndigheder skal være bevidste om problemstillinger og løsningsmuligheder. Endelig er det vigtigt, at befolkningen har de nødvendige kompetencer til at kunne bevæge sig sikkert i den digitale verden.

Kapitel 10 – IKT-kompetencer

Det højteknologiske samfund stiller krav til kompetencerne. Det er regeringens mål, at IKT-kompetencerne i samfundet skal styrkes for at understøtte IKT-anvendelsen. Det gælder både kompetencer til avancerede IKT-funktioner og de brede IKT-kompetencer i befolkningen.

IKT i folkeskolen

- I 2003 var der seks elever pr. computer i de danske folkeskoler. Det er et fald fra syv elever pr. computer i 2002. I 1992 var antallet af elever pr. computer 35.

Formelle kompetencer og beskæftigelse

- Antallet af personer, der fuldførte en lang videregående IKT-uddannelse steg i 2003 til 997 fra 530 i 2002. Det samlede antal personer, der fuldførte en IKT-uddannelse var 6.145 i 2003.
- Antallet af formelt IKT-uddannede i arbejdsstyrken er steget fra 74.016 i 2002 til 78.271 i 2003. I samme periode steg antallet af beskæftigede med en IKT-uddannelse fra 63.910 til 65.543.

IKT-arbejdskraft

- Andelen af virksomheder, der angiver, at mangel på kvalificeret IKT-arbejdskraft er en barriere af stor betydning, er faldet fra 12 til 8 pct. fra 2002 til 2004. Andelen, der angiver, at det er svært at rekruttere kvalificerede IKT-medarbejdere, er ligeledes faldet - fra 5 til 4 pct.

E-læring

- 17 pct. af befolkningen har i 2004 benyttet internettet til kurser eller uddannelse inden for den seneste måned. Det er en stigning fra 15 pct. i 2003. 9 pct. af virksomhederne anvendte i 2004 e-læring til oplæring og uddannelse, mens det var 8 pct. i 2002.

Internationalt

- I 2001 havde Danmark 0,27 personer med en IKT-uddannelse pr. 1.000 indbyggere. Det placerer Danmark i midterfeltet blandt OECD-landene. Andelen af IKT-uddannede med en lang videregående uddannelse eller ph.d.-grad udgør kun 0,03 pr. 1.000 indbyggere, hvilket placerer Danmark sidst blandt OECD-landene.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

Antallet af computere i folkeskolen har, som nævnt i regeringsgrundlaget, efter en stærk stigning i midten af 1990'erne stabiliseret sig. I 2003 var der seks elever pr. computer, mens der i 2002 var syv. Internationalt set er Danmark placeret i den bedre halvdel af OECD landene, men der er stadig et stykke vej op til Australien, der med 3,5 elever pr. computer er helt i top.

17 pct. af befolkningen har benyttet e-læring inden for den seneste måned, hvilket er en stigning fra 15 pct. i 2003. Blandt virksomhederne er der ni pct., der benytter e-læring til oplæring og uddannelse af personalet. Anvendelsen af e-læring er altså svagt stigende, men i forhold til de muligheder, der er for forbedringer af kompetencer, er der stadig et stort uudnyttet potentiale.

Der sker en fortsat stigning i antallet af IKT-uddannede i Danmark og ligeledes en stigning i beskæftigelsen for folk med en IKT-uddannelse. Antallet af IKT-uddannede er steget fra 74.000 i 2002 til 78.000 i 2003. I 2003 var antallet af beskæftigede med en IKT-uddannelse 65.500, hvilket er en stigning fra 64.000 i 2002. I 2003 var der 997 personer, der fuldførte en lang videregående IKT-uddannelse.

I forhold til de andre OECD lande ligger Danmark pænt, når det gælder det samlede antal IKT-uddannede med 0,27 personer pr. 1.000 indbyggere. Men ser man alene på de lange videregående IKT-uddannelser eller IKT-ph.d.-grader er billedet et andet. Her ligger Danmark på en placering langt nede af listen med 0,03 personer pr. 1.000 indbyggere.

Selv om antallet af IKT-uddannede således er stigende, skal der fortsat være fokus på at sikre, at de rette IKT-kompetencer er tilstede. Etableringen af IT-Universitetet og IT-Vest vil i de kommende år betyde en stigning i antallet af IKT-uddannede med en lang videregående uddannelse eller ph.d.

Kapitel 11 – IKT for alle

Det er regeringens mål, at IKT skal være for alle. Alle danskere skal have mulighed for at bruge IKT og deltage i det højteknologiske samfund.

Adgang til it

- 91 pct. af de 16-39 årige har adgang til internettet. For de 40-59 årige er det 89 pct. og for de 60-74 årige er det 54 pct.
- I 2004 havde 96 pct. af danskerne med videregående uddannelse adgang til internettet. For gruppen med gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse var andelen med adgang 85 pct., mens der i gruppen, hvor grundskoleuddannelse er den højeste uddannelse, var 72 pct. med internetadgang.
- Forskellen i adgang til internettet mellem gruppen af beskæftigede og studerende og gruppen uden for erhverv var 41 procentpoint i 2004 mod 49 procentpoint i 2002.
- Forskellen i adgang til internettet mellem gruppen af enlige med børn og par med børn er faldet fra 24 procentpoint i 2001 til 18 procentpoint i 2004.

Brug af it

- I 2004 havde 49 pct. af de studerende og de beskæftigede kontakt med offentlige myndigheder via internettet, mens det for gruppen uden for erhverv var halvt så mange – nemlig 23 pct.
- Andelen af befolkningen, der benytter internettet til arbejdsrelaterede formål uden for arbejdspladsen, er stigende. I 2004 var det 43 pct. mod 39 pct. i 2003.

Internationalt

- I 2004 brugte 59 pct. af de 55-64 årige i Danmark internettet, mens det var 26 pct. af de 65-74 årige. Det er for begge grupper den tredje højeste andel i Europa – kun overgået af Sverige og Island.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

Andelen af befolkningen i Danmark med adgang til internettet er meget høj, men der er fortsat variationer afhængig af alder, uddannelse og erhverv. Således er det stadig arbejdsløse, ufaglærte og enlige, der har den laveste adgang til internettet, men forskellene mellem de forskellige grupper bliver dog stadig mindre.

Hele 91 pct. af de unge mellem 16 og 39 år havde i 2004 adgang til internettet, mens det gjaldt for 89 pct. af de 40 til 59 årige. De 60 til 74 årige er med 54 pct. den gruppe, hvor færrest har adgang til internettet. Gruppen er imidlertid godt på vej, og adgangen er steget fra 38 pct. i 2002.

Enlige uden børn er den familietype, der står svagest, når det handler om adgang til internettet. Kun lidt over halvdelen har adgang. Forskellen mellem gruppen af enlige med børn og par med børn, som er den gruppe, der ligger højest, er dog faldet fra 24 procentpoint i 2001 til 18 procentpoint i 2004.

Næsten 50 pct. af de beskæftigede og studerende har haft kontakt med offentlige myndigheder via internettet. For gruppen uden for erhverv er det kun 23 pct., men det er til gengæld i denne gruppe, at der er sket den største stigning. I 2002 var det således kun 16 pct. i gruppen uden for erhverv, der havde kontakt med myndighederne via internettet. Den samme udvikling gør sig gældende for denne gruppes adgang til internettet. Den er steget fra 38 pct. i 2002 til 52 pct. i 2004.

Målsætningen om, at IKT skal være for alle, er ikke nået endnu. Der er stadig udfordringer, men udviklingen viser, at de forskelle, der er i adgangen til og anvendelsen af IKT på tværs af alder, uddannelse og erhverv er mindsket betydeligt.

Bilag: Oversigt over udvalgte IKT-indsatser i 2004

Dette bilag giver et overblik over en række af de større og betydningsfulde statslige indsatser på IKT-området i 2004. Der er ikke tale om en fuldstændig statusoversigt, men et overblik nogle af de vigtigste indsatser.

Statusoversigten er sidst revideret den 1. april 2005.

Oversigten er inddelt efter de samme overskrifter som selve redegørelsen. Og det er muligt at finde indsatser for:

- Danmark i international sammenligning
- IKT-erhvervene
- Den digitale borger
- Det digitale erhvervsliv
- Den digitale offentlige sektor
- IKT-infrastruktur
- IKT-forskning og innovation
- IKT-sikkerhed
- IKT-kompetencer
- IKT for alle

Danmark i international sammenhæng

Midtvejsevaluering af Lissabon-strategien og vedtagelse af i2010-initiativet. EUs stats- og regeringschefer besluttede på forårstopmødet i marts 2005 at justere Lissabon-strategien for at understøtte målsætningen om, at Europa i 2010 skal være verdens mest konkurrencedygtige og dynamiske videnskabsøkonomi. Der blev blandt andet taget initiativ til en ny satsning for udvikling af det europæiske informationsfund, i2010-initiativet. Regeringen vil arbejde for, at der bliver sat fokus på it- og teleområdets tværgående rolle i forhold til gennemførelsen af Lissabon-strategien som væsentlig bidragsyder til økonomisk vækst, højere produktivitet, rationalisering af arbejdsgange, serviceforbedringer, innovation og bedre jobs. Overordnet har Danmark derfor peget på behovet for forstærket politisk fokus på fuld IKT-integration i alle sektorer, bedre rammebetingelser for erhvervslivet og tættere EU-koordination i forhold til globale spørgsmål.

Dansk formandskab for EU's telereguleringsgruppe. Danmark har i 2005 formandskabet for European Regulators Group (ERG), der blev etableret af Europa-kommissionen i 2002 med henblik på at rådgive og bistå Kommissionen om regulatoriske forhold på teleområdet. Fokusområder for ERG's arbejde i 2005 forventes bl.a. at blive regulatoriske problemstillinger i relation til IP-telefoni, bredbånd, international roaming (brug af mobiltelefonen på en fremmed mobiloperatørs net) og pålæggelsen af forpligtelser over for stærke markedsaktører i forlængelse af konkrete markedsanalyser.

Danmarks formandskab for Nordisk Ministerråd og for Østersø-samarbejdets eDimension. Danmark vil under sit formandskab for Nordisk Ministerråd i 2005 have et særligt fokus på borgernes IKT-rettigheder, IKT-sikkerhed og spam. Herudover vil Danmark arbejde på at få operationaliseret den nye partnerskabsaftale på IKT-området mellem Nordisk Ministerråd, Østersørådet og Europa-kommissionen – Northern eDimension Action Plan 2005-2007 (NeDAP) – hvor Danmark ligeledes har formandskabet i 2005.

Tættere IKT-samarbejde med Indien. Videnskabsministeren stod i oktober 2004 i spidsen for en delegation til Indien. Hovedformålet med rejsen var at gavne den internationale konkurrenceevne for danske virksomheder og forskningsinstitutioner inden for bioteknologi samt IKT ved at knytte kontakter og fremme samarbejdet mellem danske og indiske partnere. Under besøget blev det aftalt, at der på IKT-området skal underskrives en samarbejdsaftale mellem de to lande til gavn for forskningsmiljøerne og erhvervslivet i begge lande.

Verdenstopmødet om Informationssamfundet (WSIS). Sidste del af verdenstopmødet om informationssamfundet holdes i Tunis i november 2005. På topmødets første del blev der vedtaget en principerklæring og en handlingsplan. Der er imidlertid stadig et stort arbejde med at realisere handlingsplanen. Det forventes at blive et hovedtema på topmødets anden del. Fra dansk side vil der bl.a. være stor fokus på forhandlingerne om den internationale styring af internettet.

OECD-peer review – ICT diffusion to business. OECD gennemførte i efteråret 2004 en undersøgelse af dansk IKT-politik rettet mod erhvervslivet. Undersøgelsen blev offentliggjort i marts 2005. I undersøgelsen fremlagde OECD en række konkrete anbefalinger til den fremtidige IKT-politik, herunder at der bør sættes klarere mål for IKT-udviklingen i Danmark. Derudover anbefalede OECD, at udbuddet af kvalificerede IKT-uddannede øges, at forsknings- og udviklingsindsatsen inden for IKT forstærkes, at politikken mod mere og bedre IKT-anvendelse i små og mellemstore virksomheder styrkes og at standardiseringsarbejdet fremmes.

OECD review af digital forvaltning i Danmark. OECD gennemfører i perioden fra august 2004 til juli 2005 en undersøgelse af digital forvaltning i Danmark. Formålet er at måle og vurdere Danmarks aktuelle styrker og svagheder, samt give inspiration til videreudviklingen af digital forvaltning.

IKT-erhvervene

Iværksættere. I handlingsplanen „Et samfund med plads til det frie initiativ“ fra oktober 2003 blev en række konkrete initiativer lanceret til styrkelse af iværksættere, herunder IKT-iværksættere. Der er bl.a. etableret et iværksætterakademi på Syddansk Universitet, og der er placeret væksthuse ved Danmarks Tekniske Universitet, ved Herning Ingeniørhøjskole og ved IT-Universitetet. Der er desuden etableret IKT-værktøjer for iværksættere på Virk.dk, og der er etableret et årligt iværksætterbarometer, der måler iværksætteraktiviteten og -kulturen blandt danske universitetsstuderende.

Fradragsordning for forskning. Handlingsplanen „Nye veje mellem forskning og erhverv – fra tanke til faktura“ har gjort det muligt for små og mellemstore virksomheder, herunder IKT-virksomheder, at opnå fradrag på 150 pct. for egne lønudgifter, når de deltager i et forskningsprojekt med en offentlig institution. For store virksomheder gælder det fortsat, at der er fradragsret for beløb, der udbetales til forskningsinstitutionen. Ordningen er en forsøgsordning, der løber fra 2004 til 2006. Der er i alt afsat 75 mio. kr. til dækning af statens provenutab.

IT-væksthuset. Videnskabsministeriet og Hovedstadens Udviklingsråd udpegede i december 2004 et konsortium til at etablere et IT-væksthus på IT-Universitetet. Ved at skabe et IT-væksthus i direkte forlængelse af IT-Universitetet åbnes mulighed for, at både studerende og forskere kan skabe nye virksomheder samtidig med, at de kan fastholde den tætte kontakt til universitets- og forskningsverdenen. IT-væksthuset skal styrke iværksætteraktiviteter inden for IKT, og det skal skabe muligheder for spin-off fra de omkringliggende universitets- og forskningsmiljøer samt igangsætte nye samarbejdsprojekter mellem forskning og IKT-erhvervene.

IKT-forum. Telerådet, der siden 1986 har været forum for drøftelse af telepolitiske spørgsmål, blev i 2004 erstattet af IKT-forum. IKT-forum dækker både informationsteknologi og teleområdet og er etableret for at rådgive regeringen om de mange nye udviklingsmuligheder i grænselandet mellem telekommunikation, it og medier.

Den digitale borger

Spam. Den 1. december 2004 blev en samlet dansk strategi mod spam (uønskede e-mails) lanceret. En række foranstaltninger gennemføres i 2005, herunder arbejdet med at sikre dansk indflydelse på det internationale arbejde med standardisering af internetprotokoller og danske internetudbydere iværksættelse af tekniske løsninger mod spam.

Beskyttelse af privatlivets fred. På baggrund af anbefalinger fra udvalget om borgernes IT-rettigheder blev der i 2004 gennemført en undersøgelse af mulighederne for at beskytte borgernes privatliv gennem brug af såkaldte privatlivsfremmende teknologier, der kan give borgerne mulighed for selv at styre egne oplysninger. Som opfølgning på undersøgelsen vil der i løbet af 2005 blive sat fokus på danskernes ret til beskyttelse af privatlivsfæren, herunder hvordan man kan introducere nye avancerede IKT-tjenester, uden at beskyttelsen af privatlivet bliver en uoverstigelig hindring.

Borgernes IT-portal. I løbet af 2004 er der med Borgernes IT-portal sat øget fokus på, at borgeren skal have én nem adgang til relevant information om IKT-samfundet. Hvis det lykkes, kan der skabes større gennemsigtighed for borgerne og et bedre fundament for den enkeltes frie valg og deltagelse i det højteknologiske samfund. I 2005 videreføres denne indsats, og der sættes særlig fokus på IKT-sikkerhed.

Digital signatur. Siden den 6. februar 2003 har alle borgere kunnet få en gratis elektronisk underskrift til brug på internettet. Danmark er dermed førende på verdensplan, hvad angår åben infrastruktur til

digital signatur. Der arbejdes fortsat på at udvikle nye tjenester og på at udbrede kendskabet til de elektroniske tjenester, der bruger den digitale signatur.

Kampagne for digitale selvbetjeningsløsninger. Den danske udbredelse og anvendelse af offentlige digitale selvbetjeningsløsninger er internationalt set høj. Men der er stadig et stort potentiale. Blandt de mest centrale barrierer for en øget anvendelse af de offentlige digitale selvbetjeningsløsninger er befolkningens kendskab og holdninger til de digitale selvbetjeningsløsningerne. Bestyrelsen for digital forvaltning har derfor i 2004 besluttet, at der i efteråret 2005 skal gennemføres en markedsføringskampagne for de digitale selvbetjeningsløsninger.

E-mærket. Mærkningsordningen til netbutikker, som har til formål at forbedre internetbrugernes tryghed og viden om e-handel, har med støtte fra Videnskabsministeriet været igennem en omfattende relancering og markedsføring. Ved udgangen af 2004 havde mere end 200 netbutikker mærket, og mærkningsordningen er nu blevet selvfinansierende.

Det digitale erhvervsliv

Erhvervsportalen virk.dk. Et væsentligt initiativ i 2004 har været digital indberetning af sygedagpenge. Det har betydet store administrative lettelser for både virksomheder og kommuner. I første omgang har sygedagpengeløsningen kørt som en forsøgsordning i ti kommuner. Det forventes, at ordningen udvides, så der er etableret en landsdækkende løsning fra 1. januar 2006. Der vil i 2005 endvidere blive fokuseret på at markedsføre Virk.dk overfor virksomhederne.

It på rette tid og sted. Med baggrund i en analyse af de små og mellemstore virksomheders IKT-anvendelse og udenlandske policy-erfaringer er der afsat ti mio. kr. til en indsats på området. Ud over støttepuljen er der også afsat 2,5 mio. kr. til et projekt i Nordjylland, som skal bygge videre på erfaringerne og resultaterne fra Det Digitale Nordjylland.

Handelsdokumenter og e-fakturering. I marts 2004 blev der offentliggjort en fællesoffentlig OIO-XML standard for de mest centrale e-handelsdokumenter (ordrer, varemodtagelse, faktura og kreditnota). Dokumenterne er baseret på den internationale UBL-XML standard. Samtidig er der sat gang i arbejdet med at etablere en officiel dansk version af den internationale katalogkategoriseringsstandard UNSPSC. Fra 1. februar 2005 er det et krav, at danske virksomheder sender deres fakturaer elektronisk til offentlige myndigheder i OIO-XML formatet. I den forbindelse er der etableret en scanningservice, der kan omdanne papirfakturaer til elektroniske fakturaer. Ideen er at sikre, at e-fakturering ikke giver problemer for især de små og mellemstore virksomheder.

Forslag til lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer. Med lovforslaget nyttiggøres offentlige data til udvikling af kommercielle indholdstjenester. Digitalt indhold spiller en stor rolle i denne udvikling, og offentlige data er et betydningsfuldt kildemateriale til udvikling af nye produkter og tjenester med digitalt indhold, herunder som indholdsressource til de mobile tjenester, der er under udvikling.

Regeringens regionale handlingsplan "Viden flytter ud". Med handlingsplanen sikres, at de små og mellemstore virksomheder uden for storbyerne også bliver en del af det højteknologiske samfund. Der er afsat 130 mio. kr. på finansloven for 2005 til initiativer, der skal understøtte teknologispredningen og -anvendelsen i det regionale erhvervsliv og i de regionale videninstitutioner. Pengene skal bl.a. bruges til at etablere en række regionale teknologicentre rundt om i landet. Desuden skal der bruges penge på at få flere højtuddannede videnpiloter ud og gennemføre udviklingsprojekter i små og mellemstore virksomheder.

Styrket innovation og anvendelse: Regeringen har styrket den generelle indsats inden for innovationsfremme samt udvikling og anvendelse af teknologi, så området samlet har knap én mia.

kr. på finansloven for 2005. De skal bruges til ordninger som for eksempel Innovationskonsortier og ErhvervsPhD-initiativet. Det forventes, at en stor del af indsatsen vil ske inden for IKT-udvikling og IKT-anvendelse i erhvervslivet.

Den digitale offentlige sektor

Digital kommunikation mellem det offentlige og borgerne. I 2004 er der igangsat et analysearbejde med det formål at få et overblik over det offentliges tilbud af digital information og selvbetjening og identificere borgernes barrierer for anvendelse af digital information og selvbetjening og efterspørgsel efter samme. Arbejdet forventes afsluttet i foråret 2005.

eDag2. Regeringen og de kommunale parter har iværksat eDag2, der skal sikre, at borgere og virksomheder ved brug af digital signatur senest fra den 1. februar 2005 kan kommunikere sikkert, med de offentlige myndigheder. Derudover skal myndighederne indbyrdes kunne udveksle dokumenter med persondata ved brug af digital signatur. Målet er, at 40 pct. af den brevpost, der før eDag2 blev sendt mellem offentlige myndigheder skal erstattes af elektronisk post inden november 2005. Den 1. februar 2005 var 92 pct. af alle myndigheder klar til eDag2

Fælles-offentlige rammer for it-arkitektur. Arbejdet med at sikre en it-arkitektur i den offentlige sektor, som både skaber en effektiv og sikker IKT-drift, og skaber fundamentet for sammenhængende offentlige IKT-systemer, videreudvikles løbende. Bl.a. er der fastlagt en „referenceprofil“, som indeholder en række standarder, som offentlige myndigheder bør respektere i deres IKT-indkøb og IKT-udvikling. Der er gennemført en række aktiviteter for at understøtte myndighedernes it-arkitekturarbejde – bl.a. udgivelsen af en it-arkitekturhåndbog. Endvidere er der oprettet et antal domænekomiteer med ansvar for tværgående standardisering inden for forskellige fagdomæner.

Softwarestrategi og åbne standarder. I forlængelse af regeringens softwarestrategi baseret på „bedst og billigst“-princippet har en række offentlige myndigheder i 2004 gennemført pilotforsøg med forskellige typer kontorpakker baseret på open source-software. I 2005 sættes yderligere initiativer i gang for at sikre konkurrence, kvalitet og sammenhæng i de offentlige softwareløsninger. Samtidig gennemføres en række konsekvensanalyser, der skal belyse de tekniske og økonomiske forhold omkring valget af åbne standarder.

IKT-governance. I 2004 blev der gennemført en analyse af ministeriernes erfaringer og udviklingsmuligheder med IKT-enheder på concernniveau. Dette arbejde vil fortsætte med fokus på IKT-enhedernes kerneopgaver og kernekompetencebehov. Ideen er at afdække, hvordan opgaver og kompetencebehov kan tilpasses gennem in- og outsourcing, organisationstilpasninger og kompetenceudvikling. Arbejdet supplerer projektet om digital ledelse, som bl.a. har til formål at støtte myndighedernes ledelsesteams i at „tænke digitalt“ og sætte fokus på ledelse ved implementering af digitaliseringsprojekter.

IKT på universiteterne. Videnskabsministeriet har i samarbejde med Rektorkollegiet sat et arbejde i gang, som skal sikre en bedre udnyttelse af ny viden og teknologi på landets 12 universiteter. Rektorkollegiet har udpeget tre kerneområder: dataudveksling på tværs af universiteter, XML og systemarkitektur samt fælles portaler. Der er afsat ti mio. kr. til projektet over de næste to år. En effektiv IKT-anvendelse er en af nøglerne til at styrke arbejdet med at udvikle, dele og sprede viden på de videregående uddannelser.

Sammenhængende borgerkommunikation. Sammenhængen i de offentlige forretningsområder er blevet styrket på bl.a. sundhedsområdet med sundhed.dk. Virksomhedsområdet er blevet styrket med virk.dk, og det sociale område med social.dk. Her er fokus på at samle både information og selvbetjening og på at skabe en sammenhængende borgerkommunikation målrettet de forskellige

målgrupper. Tilsvarende arbejdes der med at videreudvikle danmark.dk, der integrerer borgerinformation og selvbetjeningsløsninger.

Fælles offentligt elektronisk sags- og dokumenthåndtering. Regeringen har i samarbejde med de kommunale parter gennemført et udbud af løsninger til elektronisk sags- og dokumenthåndtering til offentlige myndigheder baseret på fælles standarder. I samarbejde med leverandørerne og øvrige parter, er der igangsat et standardiseringsarbejde med fokus på dataudveksling og grænseflader. Målet er at sikre større sammenhæng i den offentlige sektor og bl.a. give bedre muligheder for sagsbehandling på tværs af organisationer. Arbejdet vil fortsætte de kommende år.

Pejlemærker for digitaliseringen. De overordnede rammer for brug af IKT i den offentlige sektor er dels defineret i den offentlige sektors strategi for digital forvaltning, dels i statens it-politik. For at understøtte målene i strategien er der opstillet en række pejlemærker med tilknyttede mål. Videnskabsministeriet og Den Digitale Taskforce gennemfører i fællesskab årlige undersøgelser af status.

IKT-infrastruktur

Multiplatformsstrategi. Analysen „Rethinking the European ICT agenda“ – fra det hollandske EU-formandskab fra 2004 – lancerer visionen om multiplatformsadsang til digitalt indhold. En konference i marts 2005 vil være startskuddet til en revision af den danske bredbåndsstrategi med det formål at skaffe endnu bedre muligheder og vilkår for, at digitale ydelser og teknologier smelter sammen.

Resultat af telemarkedsanalyser. I løbet af 2004 er IT- og Telestyrelsen gået i gang med markedsanalyser på grundlag af den nye direktivpakke for teleområdet. I løbet af 2005 vil styrelsen træffe afgørelse på i alt 18 forskellige delmarkeder inden for teleområdet.

Analyse af barrierer for udbredelsen af IP-telefoni i Danmark. Videnskabsministeren bad i 2004 IT- og Telestyrelsen om at foretage en analyse af, om der er barrierer for udbredelsen af IP-telefoni i Danmark. Analysen identificerer enkelte forhold vedrørende alarmopkald samt en række økonomiske forhold, herunder prissætning på samtrafikområdet, som kan begrænse udbredelsen af IP-telefoni. De identificerede forhold behandles i 2005 i form af nye initiativer og analyser eller tilpasning af telelovgivningen.

Bredbåndsprisanalyse. En prisanalyse som IT- og Telestyrelsen gennemførte i 2004 viser, at det danske prisniveau for bredbåndsprodukter er relativt højt sammenlignet med andre europæiske lande. Forhold på samtrafikområdet kan være en af hovedårsagerne. Problemstillingen vil blive afdækket i 2005 i form af nye initiativer.

Telekvalitetsguide. I 2004 er der sat et initiativ i gang for at etablere en interaktiv guide, der giver forbrugerne mulighed for at søge oplysninger om og sammenligne kvaliteten af de mange udbudte fastnet- og mobilabonnementer. Guiden vil være et supplement til de to eksisterende guider: Teleprisguiden og Internetkvalitetsguiden. Hensigten med de tre guider er, at de tilsammen bidrager til at skabe gennemsigtighed for forbrugerne, så de på et oplyst grundlag kan træffe deres valg af teleydelser.

Digitalt tv. I 2003 blev der truffet politisk beslutning om etablering af et jordbaseret sendenet til digitalt tv i Danmark. Derfor vil DR og TV2 i 2005 begynde at sende jordbaseret digitalt tv. Digitalt tv skaber muligheden for at etablere et sæt af nye IKT- og medietilbud.

Lov om internetdomæner. Hidtil har der ikke været særlig lovgivning om internetdomæner i Danmark. Administrationen er sket via selvregulering. En betænkning påpeger, at internet-domæner

efterhånden er blevet så vigtig en del af infrastrukturen, at der er behov for et lovgivningsmæssigt sikkerhedsnet. Et nyt lovforslag har til hensigt at skabe det sikkerhedsnet. Blandt andet vil det indføre en regel om god skik for brug af domænenavne, og et forbud mod hamstring alene for at tjene penge på at sælge eller udleje domænet. Lovforslaget vil lægge op til, at administrationen i vid udstrækning fortsat sker ved selvregulering.

Teleforum. Teleforum blev oprettet i 2004 for løbende at rejse konkrete problemstillinger i relation til udviklingen på telemarkedet og sikre en åben drøftelse af teleregulerings praktiske effekt.

IKT-forskning og innovation

Højteknologifonden. I 2004 blev der afsat tre mia. kr. til den nye Højteknologifond. Fonden skal sikre et målrettet offentligt og privat samspil om forskning og innovation inden for tre foreslåede områder; nano-, bio- samt informations- og kommunikationsteknologi. Fonden tilføres to mia. kr. årligt frem til 2012. Der er på finansloven afsat 200 mio. kr. til uddeling i 2005.

Højteknologiske netværk. Syv højteknologiske netværk fik bevilliget i alt 27,5 mio. kr. i 2004, blandt andre et netværk om pervasive computing, et netværk om mobile systemer og et netværk om kommunikation, datatransmission og services. De højteknologiske netværk skal inden for udvalgte forskningsområder skabe rammer for samarbejde i forpligtende partnerskab mellem virksomheder og videninstitutioner.

To mia. til forskning og innovation. Regeringen indgik i oktober 2004 en politisk aftale om at bruge knap to mia. kr. af forskningsreserven til strategisk forskning, innovation og forskeruddannelser. Heraf er afsat 277 mio. kr. til strategisk forskning inden for nano-, bio- og informationsteknologi (NABIIT) til udmøntning gennem det Strategiske Forskningsråd.

IKT fra jord til bord. Under initiativet „En værdiskabende sektor“, er der i 2004 sat et teknologisk fremsyn i gang om brugen af IKT inden for jordbrugs- og fødevarerområdet. Fremsynet skal give erhvervslivet og innovationssystemet indsigt i og parathed til at udnytte de fremtidige muligheder og udfordringer i krydsfeltet mellem IKT og jordbrugs- og fødevarerhvervene. Fremsynet følges op af et demonstrationsprojekt med en eller flere udvalgte teknologier.

Hjælp til ansøgninger til EU's 6. rammeprogram. Initiativet blev sat i gang i maj 2004 og giver små og mellemstore virksomheder, herunder IKT-virksomheder, mulighed for at få dækket op til 50 pct. af de omkostninger, de har i forbindelse med at udarbejde ansøgninger til EU's 6. rammeprogram. Der er afsat 12 mio. kr. til initiativet i perioden 2004 til 2007. I 2004 modtog 47 virksomheder tilsagn om en medfinansiering fra initiativet, og den samlede bevilling blev hævet fra tre mio. kr. til 5,8 mio. kr. i 2004 for at modsvare efterspørgslen.

IT-korridoren. Under Den Jysk-Fynske It-satsning har 12 projekter i 2004 modtaget støtte på i alt 19,4 mio. kr. for at fremme IKT-videndeling mellem videninstitutioner og erhvervslivet. Det svarer til en samlet satsning på 41 mio. kr., når deltagerens egenfinansiering regnes med. Blandt projekterne er samarbejdsværktøjer til byggesektoren og robotter til ukrudtsbekæmpelse. It-korridoren og Den Jysk-fynske It-satsning løber fra 2002 til 2005.

IKT-sikkerhed

Rådet for it-sikkerhed. Rådet blev nedsat i januar 2003 og skal bidrage til at sikre offentlige myndigheder, den private sektor og borgerne den højeste faglige viden inden for IKT-sikkerhedsområdet. I 2004 har rådet bl.a. udgivet informationsmateriale om firewalls, og det har oprettet et dialogforum for at styrke kommunikationen og samarbejdet med den private sektor. Rådet

afholdt i november 2004 en offentlig høring om de IKT-sikkerhedsmæssige aspekter ved pervasive computing, også kaldet "IKT i alt".

Digital signatur. Siden den 6. februar 2003 har alle kunne få en gratis elektronisk underskrift til brug på internettet. Danmark er dermed førende på verdensplan, hvad angår åben infrastruktur til digital signatur. Udbredelsen af den digitale signatur er stærkt afhængig af udbudet af elektroniske tjenester, der gør brug af signaturen. Derfor arbejdes der fortsat på at udvikle nye tjenester og på at udbrede kendskabet til de elektroniske tjenester, der bruger den digitale signatur. Ved udgangen af 2004 var der mere end 35 elektroniske tjenester, som borgerne kunne gå til med en digital signatur, og ca. 215 offentlige myndigheder kan desuden modtage sikker e-post med digital signatur. Fra 2004 blev der tilbudt digitale signaturer til unge mellem 15 og 18 år samt til borgere, der har adressebeskyttelse.

NetsikkerNu. NetsikkerNu kampagnen blev lanceret i marts 2005 for at styrke bevidstheden om IKT-sikkerhed. NetsikkerNu er et samarbejde mellem Videnskabsministeriet, erhvervsvirksomheder og organisationer. Kampagnen skal øge opmærksomheden på sikker IKT-anvendelse blandt borgere og i de små og mellemstore virksomheder. Sigtet er at bidrage til udviklingen af en IKT-sikkerhedskultur i Danmark, så den enkelte IKT-bruger tager medansvar, og føler sig mere tryk ved at bruge internettet.

Standard for IKT-sikkerhedsprocesser i staten. Regeringen besluttede i januar 2004, at der over en tre-årig periode skal indføres en obligatorisk standard for IKT-sikkerhedsprocesser i staten. Formålet med standarden er at skabe et fælles koncept for fastlæggelse af overordnede krav til IKT-sikkerhedsarbejdet. I 2005 er det målet at fastlægge „bedste praksis“ for IKT-sikkerhedshåndteringen i staten ved at gøre brug af Dansk Standards DS484 (norm for IKT-sikkerhed) som reference. Endvidere er der sat et pilotprojekt i gang i Nordjylland om de IKT-sikkerhedsmæssige udfordringer ved kommunalreformen.

It- og teleberedskab. Som opfølgning på den Nationale Sårbarhedsudredning fra januar 2004 blev der sat et analysearbejde i gang for at evaluere det eksisterende teleberedskab og for at oprette et nationalt IKT-beredskab. Analysen vil munde ud i konkrete anbefalinger i løbet af 2005

Det Europæiske Agentur for Net- og Informationssikkerhed (ENISA). Videnskabsministeriet er Danmarks repræsentant i ENISAs bestyrelse, som har til formål at være europæisk kompetencecenter for IKT-sikkerhed. Agenturet skal støtte medlemsstaterne og Kommissionen i at højne IKT-sikkerheden i EU og nationalt i medlemsstaterne. ENISA forventes gennem analyser at skabe overblik over den europæiske IKT-sikkerhedssituation. Desuden skal organisationen sætte en række fællesskabsaktiviteter i værk, som de enkelte medlemsstater kan bruge i det nationale arbejde med at udvikle en IKT-sikkerhedskultur.

IKT-kompetencer

It i folkeskolen. I årene 2004 til 2007 er der afsat 495 mio. kr. til It i folkeskolen. Indsatsen skal målrettes til indkøb af nye computere til de yngste klassetrin. Der er afsat 370 mio. kr. som tilskud til kommunernes køb og installation af computere. Det statslige tilskud er betinget af en kommunal medfinansiering på mindst samme beløb som det statslige tilskud. Der er endvidere afsat 125 mio. kr. til en lang række andre tiltag. Her kan bl.a. nævnes tilskud til udbredelse af et it-bevis til folkeskoleelever, tilskud til udvikling af nye former for internetbaseret undervisningsmateriale og udvikling af en samlet materialeplatform for undervisningsmidler, tilskud til anskaffelse eller videreudvikling af et videndelingssystem til alle folkeskoler. Der er endvidere udnævnt et netværk af innovative skoler på i alt 75 skoler. De har bl.a. til opgave at bistå de øvrige skoler med deres IKT-udvikling. I indsatsen indgår også en videreudvikling af det pædagogiske it-kørekort, så lærerne bliver bedre til at integrere IKT i fagene.

E-læring. I 2004 blev der afsat ti mio. kr. til forsøgsprojekter med e-læring. Sognepræster, automekanikere, lastbilchauffører, socialrådgivere, pædagoger, ledere og mange andre får nu erfaringer med at uddanne sig ved hjælp af e-læring. Der er afsat yderligere ti mio. kr. i 2005 til nye initiativer, som skal fremme e-læringsudviklingen i Danmark. Indsatsen sigter mod at reducere barrierer for udbredelse af e-læring. Desuden skal det bidrage til at øge markedets gennemsigtighed og generelt fremme e-læringsudviklingen i Danmark. Derudover er der i forbindelse med handlingsplanen „It på rette tid og sted“ fra 2004 sat et initiativ i gang for at sikre, at små og mellemstore virksomheder kan få et overblik over e-læringstilbud på markedet.

IT-Universitetet. Med den nye universitetslov, der trådte i kraft den 1. juli 2003, blev IT-Højskolen i København etableret som selvstændigt universitet: IT-Universitetet. I 2004 blev IT-universitetets nye bygning i Ørestaden indviet, og universitetet var det første til at få godkendt en udviklingskontrakt. Blandt resultatmålene kan nævnes, at IT-universitet inden 2006 vil forøge antallet af kandidater til 270 og antallet af ph.d.-studerende til 40.

Netværk om forskningsbaseret efteruddannelse. Initiativet, som indgår i regeringens samspilhandlingsplan „Nye veje mellem forskning og erhverv“ fra 2003, indebærer, at universiteter i samarbejde med for eksempel private eller internationale uddannelsesudbydere ansøger om penge til at udvikle og afprøve nye modeller for forskningsbaserede efter- og videreuddannelsesstilbud. Der er afsat ca. 26 mio. kr. til initiativet i perioden fra 2004 til 2007. I perioden 2004 til 2005 har Videnskabsministeriet tilgodeset ansøgninger inden for naturvidenskab, sundhedsvidenskab og informations- og kommunikationsteknologi. På den baggrund har Videnskabsministeriet bl.a. bevilget penge til IT-Vest samarbejdet og deres vision om at etablere et permanent forskningsbaseret IKT-efteruddannelsescenter, IT-EUC. Ideen er at udbyde tjenesteydelser i form af korte kurser og særlige undervisningsydelser til at dække offentlige og private virksomheders aktuelle behov for forskningsbaseret efter- og videreuddannelse inden for IKT-området.

Kortlægning af ingeniørområdet. Videnskabsministeriet har i 2004 sat en kortlægning af kompetenceudbud og –behov på ingeniørområdet i gang. Analysen vil bl.a. indeholde en belysning af udbudet af IKT-ingeniører og deres arbejdsmarked med særligt fokus på softwareingeniører. Analysen forventes offentliggjort i foråret 2005.

Digital ledelse. Den Digitale Taskforce har i samarbejde med Finansministeriet, Videnskabsministeriet, KL og Amtsrådsforeningen søsat et projekt, der skal belyse, på hvilke måder god ledelse gør en forskel i digitaliseringsprojekter. Med andre ord beskriver en række frontløberinstitutioner fra stat, amt og kommune, hvad ledelsen af digitaliseringsprojekter har gjort, der har resulteret i særlige gevinster. Disse cases kan inspirere og give ideer til andre ledere af digitaliseringsprojekter. For det andet er det et mål med projektet, desuden at lancere en enkel projektmodel, der kan understøtte styringen af digitaliseringsprojekter og dermed bidrage til at udvikle de projektkompetencer, der er væsentlige for at nå gode resultater i digitaliseringsammenhænge.

IKT for alle

Fra tale til tekst. I den it- og telepolitiske handlingsplan „It med omtanke“ fra 2003 var teknologi til omsætning af tale til tekst et satsningsområde. Formålet er at forbedre rammebetingelserne for IKT-erhvervenes udviklingsmuligheder. I 2004 gik DR, TV2, Kulturministeriet og Videnskabsministeriet sammen om et EU-udbud for at udvikle digital talegenkendelse på dansk. Resultatet vil have stor betydning for menneskers interaktion med IKT, og det vil samtidig være et hjælpemiddel for visse handicapgrupper. Der er med udgangen af 2004 udvalgt og underskrevet kontrakt med en leverandør. Det forventes, at den automatiske tekstning kan tages i brug ultimo 2005.

Handlingsplanen „Handicap ingen hindring“. Kompetencecentret „It for alle“, der er etableret i forbindelse med handlingsplanen „Handicap ingen hindring“ fra 2002, har i 2004 bl.a. offentliggjort den såkaldte udbudsværktøjskasse, der er beregnet til at inddrage tilgængelighed for handicappede i forbindelse med udbud, udvikling og indkøb af digitalt udstyr. Udbudsværktøjskassen er en ny måde at tænke værktøjer på i den digitale forvaltning.

Videotelefoni for døve. En arbejdsgruppe på handicapområdet identificerede i 2004 mulighederne for at sætte et projekt om døvetolkning baseret på videotelefoni til døve i værk. Med videotelefoni kan mange døve kommunikere på deres modersmål - tegnsprog. Videnskabsministeriet har medvirket til at afdække tekniske barrierer, og mulighederne for at starte et projekt i regi af det tværministerielle embedsmandsudvalg på handicapområdet undersøges.

It i folkeskolen. Elevernes brug og erfaringer med IKT udgør et væsentligt element i at sikre lige adgang til IKT for alle. Initiativet om It i folkeskolen er med til at skabe de nødvendige forudsætninger for elevernes brug af IKT senere i livet – både til arbejdsrelaterede formål og til kontakten med det offentlige. Den særlige indsats for øget brug af IKT i de små klasser skal bl.a. understøtte elevernes muligheder for hurtigere at opnå et tilfredsstillende fagligt niveau i dansk og matematik, og således på sigt nedbringe andelen af elever, der forlader folkeskolen uden tilstrækkelige kompetencer på disse områder.

Videobaseret praksislæring. Under e-læringspuljen gennemføres et e-læringsprojekt, der beskæftiger sig med aktivering og danskundervisning af nye danskere via video træningsforløb. I projektet vil det blive undersøgt, hvordan brugen af digitaliserede videoklip kan integreres i dagligdagen hos små og mellemstore virksomheder, for at opnå læring og videndeling i forbindelse med introduktion af nye medarbejdere. Målet er en udbredelse af e-læringsmetoder, som understøtter mobil og fleksibel læring blandt medarbejdere, som på grund af læse/skrive problemer vil have vanskeligheder ved at indgå i andre former for e-læringsforløb, der ofte er baseret på tekst.

